

อาย่อมองแค่'อวสานสิ่งพิมพ์' 'คนไทยอ่านอะไร'น่าห่วงกว่า

2559..นี่อาจจะเป็น “ปีแห่งความกังวล” สำหรับคนแวดวง “สื่อสิ่งพิมพ์” ก็ว่าได้ หลังนิตยสารหลายฉบับประกาศ “ปิดตัว” ลงในปีนี้ โดยเฉพาะที่ถูกพูดถึงมากที่สุด หนีไม่พ้นกรณี “สกุลไทย” นิตยสารที่อยู่คู่สังคมไทยมาถึง 6 ทศวรรษ ประกาศว่าจะยุติการพิมพ์ ซึ่งฉบับที่จะวางแผงสิ้นเดือนตุลาคม 2559 นี้ ถือเป็น..

ฉบับสุดท้าย!!!

ก่อนหน้านี้นับไม่ถ้วน นิตยสารระดับ “ตำนาน” อีกฉบับของไทยอย่าง “บางกอกรายสัปดาห์” ก็เพิ่งประกาศปิดตัวไปเมื่อกลางเดือนมิ.ย. 2559 ที่ผ่านมานี้ นอกจากนั้นยังมีนิตยสารดังๆ อย่าง Image, พลอยแถมเพชร รวมถึงนิตยสารการ์ตูนรายสัปดาห์อย่าง C-Kids จนมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันว่า อนาคต “การอ่าน” ในสังคมไทยจะ..

จบสิ้นแล้ว!!!

“หลังจากที่เราประกาศยุติไป มีกำลังใจเข้ามามากมาย มีผู้อ่านโทรศัพท์เข้ามาทุกวัน มีจดหมายเข้ามา มาก ห่วงใยและให้กำลังใจ บางท่านบอกว่าขึ้นราคาเล่มละ 100 บาท หรือขึ้นค่าสมาชิกก็ไม่ใช่ไร ขอให้สกุลไทยอยู่ได้”

นริภ สวัสดิ์รักษ์ บรรณาธิการนิตยสารสกุลไทย กล่าวในงานเสวนา “ปรากฏการณ์ความพ่ายแพ้ของสื่อสิ่งพิมพ์ : ความท้าทายต่อวัฒนธรรมการอ่านของสังคมไทย” บ่ายวันที่ 13 ต.ค. 2559 ภายในงานมหกรรมหนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 21 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ถึง “เสียงสะท้อน” จากแฟน ๆ นิตยสารสกุลไทยที่ผูกพันมาอย่างยาวนาน และมี “หลากหลายรุ่น” ตั้งแต่หนุ่มสาวไปจนถึงผู้สูงอายุ

นริภเปิดเผยว่า นิตยสารสกุลไทยเริ่มได้รับ

ผลกระทบมาตั้งแต่ “วิกฤติเศรษฐกิจ 2540” จากเดิมที่เคยตีพิมพ์สัปดาห์ละ 2 แสนฉบับ ต้องลดลงมาเหลือสัปดาห์ละ 8 หมื่นฉบับ และโฆษณาที่เข้าก็ค่อยๆ ลดลงตามลำดับ ที่ผ่านมาก็พยายาม “ดิ้นรน” ปรับปรุงเนื้อหา มาตลอด แต่สุดท้ายก็ “แบกภาระไม่ไหว” จนต้อง..

อ้อ! แผลง!!!

“เราพยายามปรับปรุงเนื้อหาภายในเล่ม ลดหน้ากระดาษ ปรับคอลัมน์ให้สลับหมุนเวียนไป นิยายเรื่องนี้จบก็ยังไม่มีการอื่นแทน ใช้ชีวิตทำงานแบบนี้ ขณะเดียวกันเมื่อสื่อยุคใหม่เข้มข้นเท่าไร นิยายสารก็ต้องเข้มข้นเท่านั้น เราก็ปรับคอลัมน์ให้เข้ากับสื่อยุคใหม่ ให้เข้ากับคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาอ่านกับเรา เราพยายามปรับปรุงแบบนี้มา 4-5 ปี จนสุดท้ายเราแบกภาระหนักหนาสาหัสแบบนี้ไม่ไหว ก็ประชุมกันแล้วประกาศยุติสกุลไทยในฉบับ 3237” นริภ ระบุ

ขณะที่ “ไพฑูรย์ รัชญา” รศ.ดร.รัชญา สังขพันธ์านนท์ อาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก (สาขาวิชาภาษาไทย) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กล่าวว่า “เทคโนโลยี” มีผลจริงต่อพฤติกรรมกรรมการอ่านพอสมควร เช่น ในสหรัฐอเมริกา การสำรวจในปี 2555 พบว่าคนอเมริกันร้อยละ 23 หันมาอ่านหนังสือผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Book” และในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28 ซึ่งหากย้อนไปในปี 2554 มีผู้อ่านเพียงร้อยละ 16 เท่านั้น สะท้อนความนิยมของหนังสือดิจิทัลที่นับวันจะ

เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ!!!

“หรือในอังกฤษ มีองค์กรชื่อ National Literacy Trust ทำการสำรวจในปี 2557 (ค.ศ.2014) กับเด็กวัย 8 ขวบ-16ปี พบว่าอ่านจากดิจิทัลมากกว่าอ่านจากกระดาษ ถึง 97 เปอร์เซ็นต์ คือเข้าถึงทั้งคอมพิวเตอร์ ตั้งโต๊ะ แท็บเล็ต มือถือสมาร์ตโฟน แล้วส่วนใหญ่จะอ่านที่บ้าน แสดงว่าในโรงเรียนยังอ่านในหนังสือกันอยู่ แต่อยู่บ้านเขามีอิสระ”

อาจารย์รัชญา กล่าว และเชื่อว่า ในอนาคตข้อจำกัด

ในการอ่าน E-Book เช่น “จ้องจอนปวดตา” น่าจะลดลงจนหายไป เพราะยอมมีผู้ประกอบการ “พัฒนา” เพื่อให้สอดคล้องกับความนิยมที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในต่างประเทศหนังสือแบบอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ทำให้การอ่านลดลง แต่หากเป็นสังคมไทยนั้น “ตรงข้าม” นักวิชาการรายนี้ ชี้ว่านับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การส่งเสริมนิสัย “รักการอ่าน” ในคนไทยนั้นกลับ..

“ล้มเหลว”!!!

อาจารย์ธัญญาให้ความเห็นว่า แม้งานสัปดาห์หนังสือใน กทม. จะมีผู้คนมาเดินเลือกซื้อหนังสืออย่างเนืองแน่นทุกปี แต่หากไปจัดในต่างจังหวัด แม้จะเป็นในเขต

ตัวเมืองของจังหวัดระดับ “ชั้นนำ” ของประเทศ แต่จำนวนผู้ให้ความสนใจกลับ “โหล่งเหรง” มีน้อยมาก “ซำร้าย” สิ่งที่คนไทยเลือกอ่านนั้น ยังไม่แน่ชัดว่าจะเป็น..

เรื่องมีสาระ!!!

“สิ่งที่น่าเป็นห่วงในวัฒนธรรมการอ่านที่มันง่อนแง่นคือเราดูอะไรบ้าง? เข้าตื่นมาเราก็เปิดดูแล้ว มีใครคร่ำมาอะไร หรือเราจะคร่ำมาอะไร มีข่าวอะไร เราไปอ่านอะไรก็ไม่รู้ คือมันไม่เป็นเรื่องเป็นราว ไม่เป็นได้เป็นพาย เราไปโพสต์อะไรต่างๆ ทั้งในเฟซบุ๊กทั้งในไลน์ อะไรต่อมิอะไร การอ่านมันจึงน้อยลง” อาจารย์ธัญญา ให้ความเห็น

สอดคล้องกับ สุชาดา งามวิวัฒนจินดา ผู้แทนจากสำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์ ที่กล่าวว่า ระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักพิมพ์ต่างๆ นั้นต้องปรับปรุงกันขนานใหญ่ ดังตัวอย่างของนานมีบุ๊คส์ แม้อยากจะแปลและจัดพิมพ์หนังสือที่มีสาระ หนังสือที่มีชื่อเสียงระดับโลกให้คนไทยได้อ่านกันมากๆ แต่หลายเล่มทำออกมาแล้วกลับ “ขายไม่ได้” ในไทย ทำให้ต้องคัดสรรกันอย่างพิถีพิถัน ตรงตามกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เพื่อที่สำนักพิมพ์จะยังคงอยู่ได้ ไม่ต้อง..

“แบกภาระ”!!!

แต่ขณะเดียวกัน สุชาดา ก็ตั้งข้อสังเกตว่า หากมองไปประเทศอื่นๆ อาทิ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เบลเยียม พบว่าให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมการอ่านมาก แต่เมื่อย้อนกลับมาในไทย ผู้ใหญ่ในไทยตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงระดับโรงเรียน “เข้าใจ” เรื่องนี้มากน้อยแค่ไหน? หรือเพียงแค่ทำตามหน้าที่ไปวันวันหนึ่งเท่านั้น

“ที่เราจัด World Book Capital (เมืองหนังสือโลก) เราก็คงไม่ประสบความสำเร็จ คนไทยก็เหมือนว่าจะไม่ได้อ่านมากขึ้น แล้วกระแสของสมาร์ตโฟนมันมีผลกระทบมาก วันนี้ไปไหนมาไหนจะเห็นมีแต่คนก้มหน้า ถ้าขึ้นรถไฟฟ้าแล้วใครหยิบหนังสือมาอ่าน คนนั้นจะแปลกมาก แต่ใครที่เอามือถือเล่นคนนั้นถือเป็นคนธรรมดาทั่วไป กระแสนี้เป็นกระแสไปทั่วโลก” ผู้แทนจากสำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์ กล่าว

ทั้งหมดนี้อาจพอทำให้เห็นภาพได้ว่า “การอ่านไม่ได้หายไปไหน” เพียงแต่เปลี่ยนรูปแบบจากการอ่านบนกระดาษไปเป็นบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่กองบรรณาธิการสื่อสิ่งพิมพ์แต่ละแห่งต้องหาทางปรับตัวกันไป แต่ “พฤติกรรมกรรมการอ่าน” ของคนไทยที่นอกจากจะอ่านน้อยแล้วยังเลือกอ่านในสิ่งที่ไม่ค่อยมีสาระเท่าใดนัก นี่ต่างหากที่..

“น่าเป็นห่วง” ของจริง!!!

SCOOP@NAEWNA.COM